

Mária Szent Szívének ünnepe

Jud 13,17–20.15,8a.9

„Áldjon meg a magasságos Isten”

Mérhetetlen lelkesedés kerítette hatalmába az egész népet, úgyhogy leborult és magasztalta Istent, ezekkel a szavakkal: „Áldunk, Istenünk, mert ezen a napon megsemmisítetted néped ellenségeit!” Uzija pedig így szólt Judithoz: „Áldjon meg, leányom, a Magasságbeli Isten a föld minden asszonyánál jobban! S legyen áldott Isten, az Úr, az ég és a föld Teremtője. Ő vezérelt, hogy fejét vedd ellenségeink vezérének! A bizalom, amiről bizonyosságot tettél, nem vész ki soha az emberek szívéből, hanem mindörökké megemlékeznek az Isten hatalmáról. Fordítsa ezt Isten örök dicsőségedre és áldjon meg minden jóval, mivel nem kímélted életedet, amikor megaláztatásban volt részünk, s megakadályoztad pusztulásunkat, mert az igaz úton jártál, Istenünk színe előtt.” Az egész nép ráfelelte: „Úgy legyen! Úgy legyen!”

Judit könyve azon ószövetségi tekercsek közé tartozik, amelyeket kifejezetten az elnyomott zsidók vallási lelkesítésére írtak. A könyv Betulia körbezárt várának megszabadításáról szól egy önfeláldozó, bátor, de véreskezű özvegy által. Meg kell jegyeznünk, hogy ezt a könyvet – talán pont a véres események miatt – az újszövetségi szentírás sehol sem idézi. A keresztény egyházatyák viszont igen, de legtöbbször politikai vonatkozású szövegeikben. Kelemen első levelében Judit a bátor nő példája lesz, akinek számos olyan tulajdonsága van, amelynek a férfiakból – e szituációban – hiányoztak (1Kelem 55,45). Más szerzők, mint például Tertullianus, Ambrosius és Methodius a szüzessége védelmezőjeként mutatják be, ami hatalmas erőt adott neki. Így azokat is le tudta győzni, akikkel Izrael fiai képtelenek voltak szembeszállni. Egyébként a könyv sokszor Judit és Sára, Ábrahám felesége között párhuzamot vont. Keresztény szempontból a szabadítás módszere nem helyeselhető. Az, hogy mégis az ünnep olvasmánya lett, az talán annak tulajdonítható, hogy Mária segítségét ezen az ünnepen a támadó törökök ellen kérte, hisz az akkori keresztény Európa, attól félt, hogy a török seregek elpusztítják az egész keresztény kultúrát. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy Judit és Mária párhuzamát nem az ókeresztény írók, hanem csak a keresztény liturgia teremtette meg.

A jelen szöveg egy olyan áldás, amely a Ter 14,19–20 alapján íródott a könyv görög szövegét felhasználva. És talán ennek is nagy szerepe

van abban, hogy e könyv keresztény liturgikus használatba került. Különös a könyv története az afrikai metodista egyház liturgikus gyakorlatában, mert a rabszolgák egészen más érzéssel olvasták, mint a kiegyensúlyozott polgári élet élő európai keresztények. Szintén különös interpretációja van a felszabadítási teológia szerzői között.

Egy meggyőződéshez akkor ragaszkodni, amikor a hitvallást erőszakosan torolják meg az emberek, ahhoz nagy bátorság kell. E meggyőződés önmagunkra nézve szilárd hitet jelent, tudva, hogy Isten ebben a veszélyes pillanatban is segít bennünket.

Judit könyvének vallási értelmezése meglehetősen problematikus főleg az erőszakmentesség szempontjából. A Biblia az erős asszonyok sorába állítja őt Mirjam, Debora és Sára mellé. A mi korunkban elképzelhetetlen konfliktust mutat be, vagyis azt, hogy a szépség, az okosság és a bátorság legyőzi a durva erőszakot, a férfivágyat és a katonai megszállást. Ezért válhat Judit szépsége nem csupán militáris fegyverré, hanem az erkölcs és a hit fegyverévé is. A női szépség erejét manapság egyre többször a férfiak fölötti hatalom, a férfiak fölötti erotikus szolgaság vagy az érzelmi függőség megteremtésére használják fel. De elképzelhető, hogy egyszerűen pénzt akarnak keresni ezzel az erővel. Ennek egyik oka, hogy a szépség és az erkölcsi jószág a reneszánsz óta nemcsak a művészetben, hanem a hétköznapi életben is erősen szétvált. A szépség nem kötelez erkölcsi tisztaságra, jóságra vagy bátorságra. A bibliai héberben a „Tób” szó szépet és jót egyaránt jelentett. Ennek következtében a bibliai szép asszonyoknak egyben hősöknek és jóknak is kellett lenniük. Az esztétikai szépséget Isten adományának tekintették, amelyet csak jóra lehetett használni. Ez a szépség ugyanis nemcsak a női testhez, hanem a lélekhez is tartozott, amelynek elvesztése eltorzította volna a szépség hordozóját. Talán elgondolkodtató dolog, hogy az esztétikai szépséget a reklámok világában mostanság mire is használják.